

POSTANOWIENIE

Dnia 20 czerwca 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Kamil Zaradkiewicz

w sprawie z powództwa B. spółki akcyjnej w W.
przeciwko P. spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w W.,
P. spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w W. i K. C.
z udziałem interwenienta ubocznego po stronie pozwanego P. spółki
z ograniczoną odpowiedzialnością w W. – G. spółki akcyjnej w W.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 20 czerwca 2022 r.,
na skutek skarg kasacyjnych pozwanych K. C.
oraz P. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 30 czerwca 2021 r., sygn. akt I ACa [...],

- 1) odmawia przyjęcia obu skarg kasacyjnych do rozpoznania,**
- 2) przyznaje od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w [...]
adwokatowi J. D. kwotę 8300 (osiem tysięcy trzysta) zł,
powiększoną o należny podatek od towarów i usług, tytułem
kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej skarżącemu K.
C. z urzędu w postępowaniu kasacyjnym,**
- 3) odstępuje od obciążenia skarżących kosztami
postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 30 czerwca 2021 r. Sąd Apelacyjny w (...) po rozpoznaniu w sprawie z powództwa B. spółki akcyjnej z siedzibą w W. przeciwko P. spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w W., P. spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w W. i K. C. przy udziale interwenienta ubocznego po stronie P. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. – G. spółki akcyjnej z siedzibą w W. o zapłatę na skutek apelacji pozwanych od wyroku Sądu Okręgowego w W. z 11 sierpnia 2020 r., zmienił zaskarżony wyrok w punkcie pierwszym częściowo w ten sposób, że oddalił powództwo o zapłatę kwoty 660 033,60 zł (sześćset sześćdziesiąt tysięcy trzydzieści trzy złote sześćdziesiąt groszy) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od tej kwoty, w punkcie drugim częściowo w ten sposób, że ustalił, że powód ponosi 5% kosztów procesu, a pozwani solidarnie 95% tych kosztów, oddalił apelację w pozostałym zakresie, a także rozstrzygnął o kosztach postępowania apelacyjnego.

Pozwany K. C. wniósł skargę kasacyjną od powyższego wyroku, zaskarżając go w zakresie, w jakim Sąd Apelacyjny oddalił jego apelację, wniósł też o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, wskazując na to, iż jest ona oczywiście uzasadniona.

Pozwana P. spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W. oraz P. spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W. wniosły skargę kasacyjną od powyższego wyroku, zaskarżając go w części, w jakiej Sąd Apelacyjny oddalił apelację oraz w zakresie rozstrzygnięcia o kosztach postępowania. Pozwana wniosła o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, wskazując na to, iż jest ona oczywiście uzasadniona. Ponadto wskazała na występowanie w sprawie istotnych zagadnień prawnych.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną P. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. oraz P. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. Powód wniósł o odmowę jej przyjęcia do rozpoznania oraz o zasądzenie solidarnie od Pozwanych na rzecz Powoda kosztów postępowania kasacyjnego według norm przepisanych. Również w odpowiedzi na skargę kasacyjną Pozwanego K. C. Powód wniósł o odmowę jej przyjęcia do rozpoznania oraz o zasądzenie od

Pozwanego na rzecz Powoda kosztów postępowania kasacyjnego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.).

Skarga kasacyjna stanowi środek odwoławczy o szczególnym charakterze, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa i jednolitości wykładni, umożliwiający usunięcie z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie jest natomiast ogólnie dostępnym środkiem zaskarżenia orzeczeń nie satysfakcjonujących stron. Realizacji tak pomyślanych zadań skargi kasacyjnej służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowionego w art. 398⁹ k.p.c., w ramach którego Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny sprawy przedstawionej mu ze skargą kasacyjną. Zakres przeprowadzanego badania jest ograniczony do kontroli, czy w sprawie występują przewidziane w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c. okoliczności uzasadniające przyjęcie skargi do rozpoznania.

Przewidziana w art. 398⁹ § 1 pkt. 4 k.p.c. oczywista zasadność skargi kasacyjnej zachodzi wówczas, gdy z jej treści, bez potrzeby głębszej analizy oraz szczegółowych rozważań, wynika, że przytoczone podstawy kasacyjne uzasadniają uwzględnienie skargi. W wypadku, gdy strona skarżąca twierdzi, że jej skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, powinna przedstawić argumentację prawną, wyjaśniającą w czym ta oczywistość się wyraża oraz uzasadnić to twierdzenie. Powinna w związku z tym wykazać kwalifikowaną postać naruszenia prawa materialnego i procesowego, polegającą na jego oczywistości *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z: 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, z. 3, poz. 49; 14 lipca 2005 r., III CZ 61/05, OSNC 2006, z. 4, poz. 75; 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, niepublikowane; 29 kwietnia 2015 r., II CSK 589/14, niepublikowane).

Przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej nie musi być oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 8 października 2015 r., IV CSK 189/15 niepublikowane i przywołane tam orzecznictwo).

W odniesieniu do argumentacji mającej przemawiać za oczywistą zasadnością skargi kasacyjnej Pozwanego K. C. samo w istocie sformułowanie zarzutu naruszenia prawa przez wyrok Sądu Apelacyjnego i powołanie jednego cytatu z orzeczenia Sądu Najwyższego (postanowienia z 25 czerwca 2019 r., II CSK 680/18) nie spełnia wymagania należytego uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Z kolei skarżące P. spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W. oraz P. spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W. argumentują, iż w sprawie występuje oczywista zasadność skargi oraz istotne zagadnienie prawne.

Argumentację zawartą w uzasadnieniu wniosku skarżących w zakresie, w jakim ma przemawiać za istnieniem przesłanki oczywistej zasadności skargi, należy ocenić jako nie wypełniającą kryteriów stawianych należytemu uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania. W istocie bowiem sprowadza się do sformułowania zarzutu i polemiki z oceną dokonaną przez Sądy meriti w niniejszej sprawie, bez przeprowadzenia pogłębionej analizy wskazującej na to, iż w niniejszej sprawie w istocie doszło do kwalifikowanego naruszenia prawa materialnego bądź procesowego, polegającego na oczywistości *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej.

Wskazane przez Skarżące zagadnienia prawne nie mogą być uznane za istotne w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, jeszcze należycie nie przeanalizowane albo też takie, którego dotychczasowe rozwiązanie, zdaniem skarżącego, jest z poważnych przyczyn nieprawidłowe, bądź też zagadnienie, które wprawdzie było już poddane procesom wykładni, jednak nadal nie doczekało się jednoznacznego wyjaśnienia i budzi poważne spory. Przedstawienie takiego zagadnienia wymaga dochowania reguł analogicznych do tych, które ukształtowane

zostały przy formułowaniu zagadnienia prawnego budzące poważne wątpliwości. Konieczne jest więc przedstawienie wyraźnych wątpliwości co do interpretacji określonego przepisu lub zespołu przepisów, poparte analizą orzecznictwa i piśmiennictwa oraz wykazanie, że problem ten ma istotne znaczenie w sprawie, a jego rozwiązanie rzutować będzie na sposób jej rozstrzygnięcia w postępowaniu kasacyjnym. Jednocześnie sposób ujęcia tego zagadnienia musi nawiązywać do uniwersalnego, abstrakcyjnego znaczenia przedstawionego problemu, świadczącego o szerszej, nie tylko jednostkowej istotności (por. postanowienia Sądu Najwyższego z 15 października 2002 r., III CZP 66/02, LEX nr 57240; z 22 października 2002 r., III CZP 64/02, LEX nr 77033 i z 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08, LEX nr 478179).

Skarżące jako istotne wskazały następujące zagadnienia: czy zbycie przedsiębiorstwa oraz przejęcie długów przenosi na nabywcę prawa z weksla, czy też prawa z weksla pozostają u zbywcy aż do faktycznego (fizycznego) przekazania weksla, czy do przeniesienia praw wekslowych koniecznym jest przeniesienie własności dokumentu wekslowego (jako prawa rzeczowego), czy zbywca przedsiębiorstwa już po zawarciu umowy przeniesienia przedsiębiorstwa oraz przejęcia długów jest uprawniony do wypełnienia, tudzież indosowania weksla, który pozostał w jego faktycznym (fizycznym) posiadaniu, a także czy nabywca przedsiębiorstwa już po zawarciu umowy przeniesienia przedsiębiorstwa oraz przejęcia długów jest uprawniony do wypełnienia, tudzież indosowania weksla, który pozostał w faktycznym (fizycznym) posiadaniu zbywcy przedsiębiorstwa.

Powyższe nie spełniają kryterium nowości ani braku dostatecznego wyjaśnienia w dotychczasowym orzecznictwie ani piśmiennictwie ani nie wymaga pogłębionej analizy jurydycznej w świetle obowiązujących przepisów oraz dorobku orzeczniczego. Nie budzi wątpliwości to, iż przeniesienie weksla *in blanco* może nastąpić przez indos, przelew, jak i innymi sposobami prawa powszechnego. Każdorazowo przeniesienie praw inkorporowanych w wekslu wymaga przeniesienia posiadania, tj. wydania dokumentu. Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, obrót weksla *in blanco* na podstawie indosu wekslowego jest możliwy, ale nie tworzy dla indosatariusza ułatwień w dochodzeniu praw z weksla, wywiera natomiast skutki przewidziane w przepisach prawa cywilnego (art. 509 k.c.,

zob. np. wyroki Sądu Najwyższego z 9 września 2004 r., II CK 499/03, niepublikowane; 21 czerwca 2002 r., V CKN 1511/00, niepublikowane; 16 kwietnia 2002 r., V CKN 1107/00, OSNC 2003, z. 4, poz. 55; 5 lutego 1999 r., III CKN 342/97, OSNC 1998, z. 9, poz. 141). Trafnie natomiast wskazał Sąd Apelacyjny, iż sam indos nie wystarcza do przeniesienia praw wekslowych, bowiem konieczne jest przeniesienie własności dokumentu wekslowego jako prawa rzeczowego, a do wykonania praw wekslowych konieczne jest posiadanie weksla, który ma być przedstawiony do przyjęcia. Jak ponadto wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z 6 grudnia 2012 r., III CSK 86/12 (niepublikowanym), cesja wierzytelności wyrażonej w papierze wartościowym na okaziciela wymaga więc – stosownie do art. 517 § 2 w związku z art. 921¹² k.c. – wydania dokumentu, w którym wierzytelność ta jest ucieleśniona. Niedopuszczalne jest jedynie przeniesienie w drodze przelewu samej wierzytelności związanej z dokumentem na okaziciela bez wydania tego dokumentu, gdyż mogłoby to doprowadzić do obciążenia dłużnika obowiązkiem zapłaty tej samej należności dwóm wierzycielom, mimo braku indosu weksla.

Skarżące ponadto nie wykazały w niniejszej sprawie rozbieżności w orzecznictwie sądów, a takim z pewnością w rozumieniu przepisów o skardze kasacyjnej nie są ustalenia i wskazania co do możliwych różnych wykładni przepisów zawarte w orzecznictwie Sądu Najwyższego.

W świetle art. 29 § 2 i 3 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (Dz. U. z 2021 r., poz. 1904) Sąd Najwyższy, nie mając kompetencji do pominięcia stosowania przepisów ustawy, co wprost wynika z art. 178 ust. 1 Konstytucji RP, a także mając na względzie niepodważalność powołania sędziego dokonanego przez Prezydenta RP na mocy nie podlegającej weryfikacji prerogatywy (na podstawie art. 179 Konstytucji RP), odstąpił od oceny prawidłowości powołania sędziów w składzie Sądu *ad quem*, a w konsekwencji ważności postępowania czy skuteczności orzeczenia z powyższych względów z uwagi na ich niedopuszczalność (zgodnie z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z 7 października 2021 r., K 3/21, zaś w zakresie skuteczności wstrzymania („zawieszenia stosowania”) przepisów ustawy o Sądzie Najwyższym z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z 14 lipca 2021 r., P 7/20 OTK ZU nr A/2021, poz. 49).

Tym samym Sąd Najwyższy nie znajduje podstaw do niestosowania w niniejszej sprawie zasady niedopuszczalności kwestionowania statusu sędziego (deklarowanej w art. 29 § 2 i 3 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym), co mogłoby sugerować wskazanie w pkt 1 lit. d postanowienia Wiceprezes Trybunału Sprawiedliwości w sprawie C-204/21 R Komisja Europejska przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej (ECLI:EU:C:2021:593). Powyższe rozstrzygnięcia, a przede wszystkim art. 179 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, nie pozwalają bowiem na ocenę kryteriów odnoszących się do okoliczności wyboru kandydatów na stanowisko sędziowskie przez Krajową Radę Sądownictwa, a w konsekwencji kwestionowanie skuteczności powołania do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego przez Prezydenta RP, a tym samym ubezskutecznienia niepodzielnej w zakresie kompetencji orzeczniczych przysługującej sędziemu inwestytury, czego nie uzasadniają kryteria wskazane w wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z 19 listopada 2019 r. w sprawach połączonych C-585/18, C-624/18 i C-625/18, A.K. przeciwko Krajowej Radzie Sądownictwa oraz C.P., D.O. przeciwko Sądowi Najwyższemu, ECLI:EU:C:2019:982.

Niezależnie od powyższego jednak, również w świetle wyroków Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej ewentualne wady procedury wyboru kandydata na urząd sędziego przed Krajową Radą Sądownictwa, nawet w razie uznania naruszenia Konstytucji RP w tym zakresie (poprzez stwierdzenie niezgodności z Konstytucją przepisów stanowiących podstawę procedury zakończonej powołaniem do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego), samodzielnie nie pozwalają na podważenie niezależności sądu rozpoznającego sprawę (wyrok TSUE z 29 marca 2022 r., C-132/20, w sprawie BN i in. przeciwko Getin Noble Bank S.A., ECLI:EU:C:2022:235), zaś samo powołanie przez Prezydenta RP na urząd sędziego jest niepodważalne (wyrok TSUE z 22 marca 2022 r., C-508/19, M.F. przeciwko J.M., ECLI:EU:C:2022:201). W niniejszej sprawie nie wskazano natomiast jakichkolwiek okoliczności, które wymagałyby weryfikacji niezależności Sądu *ad quem*. Sąd Najwyższy w niniejszej sprawie nie dopatrył się też podstaw do uznania, iż skład Sądu *ad quem* nie spełnia kryteriów uznania tego Sądu za niezależny i ustanowiony zgodnie z prawem.

Z powyższych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c.

odmówił przyjęcia obu skarg kasacyjnych do rozpoznania, nie znajdując też okoliczności, które w ramach przesądu jest obowiązany brać pod uwagę z urzędu. O kosztach postępowania Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 102 k.p.c., mając na uwadze sytuację majątkową Skarżących, zaś o kosztach pomocy prawnej udzielonej Skarżącemu K. C. z urzędu na podstawie art. 29 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. - Prawo o advokaturze (tekst jednolity: Dz. U. 2020, poz. 1651) w zw. z § 4 ust. 1 i 3, § 8 pkt 9, § 16 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (tekst jednolity: Dz. U. z 2019 r., poz. 18).